

Majandus- ja kommunikatsiooniministri
21.06.2011. a määruse nr 50
„Mootorsõidukijuhi eksamineerimise,
talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid
ning nõuded eksamisõidukitele”

lisa 3

29.06.2011 17:00

Veaparandus – lisa asendatud uue parandatud lisaga. Alus: RTS § 10 lg 3
(parandatud tabeli 1 punkt 4; punkti 3.4 pealkiri ning alapunktid 3.4.1 ja 3.4.2)

SÕIDUEKSAMI ESIMESES JÄRGUS EKSAMINEERITAVALE ESITATAVAD NÕUDED JA TEMA TEGEVUSE HINDAMINE

1. Mootorratta-ja mopeedijuhi sõidueksami esimese järgu ülesanded

1.1. Sõidueksami esimeses järgus peab eksamineeritav oskama valitseda mootorratast või mopeedi väikesel kiirusel (edaspidi *sammukiirusel*) või harjutuse sisus näidatud kiirusega, asetada ja parkida mootorratast või mopeedi tugihargile või külghargile ja sellelt maha võtta ning sooritada ülesandes nõutud harjutused.

1.2 Mootorrattajuhi sõidueksami esimeses järgus kontrollitakse eksamineeritava oskust sooritada pidurdusharjutust kui ka manöövreid nii väiksemal kui ka suuremal kiirusel, mis võimaldavad hinnata eksamineeritava juhtumis-ja käiguvahetustehnikat, siduri käsitlemise oskust koos piduriga, esi-ja tagapiduri käsitlemise oskust, tasakaalu, asendit mootorrattal ning jalgade asendit jalatugedel ja vaatesuunda.

1.3. Mootorrattajuhi sõidueksami ülesanne koosneb tabelis 1 toodud harjutustest, millest harjutused „Otse sõitmine sammukiirusel“, „Slaalomi sõitmine“, „Pidurdamine ja etteantud kohas peatamine“ ja „Takistusest ümberpõikamine“ on kohustuslikud. Eksamineerijal on õigus kontrollida lisaks kohustuslikele harjutustele veel kuni kaks tabelis 1 toodud harjutust.

1.4 Mopeedijuhi sõidueksami ülesanne koosneb tabelis 1 toodud harjutustest, millest harjutused „Otse sõitmine sammukiirusel“, „Kaheksa sõitmine“ ja „Slaalomi sõitmine“ on kohustuslikud. Eksamineerijal on õigus kontrollida lisaks kohustuslikele harjutustele veel ühte tabelis 1 toodud harjutust. Sõidueksamiks peab taotleja enesele tagama mopeedi ning motokiivri.

Tabel 1. Mootorratta-ja mopeedijuhi sõidueksami esimese järgu ülesanded

Jrk nr	Harjutuse nimetus	Mopeed	Mootorratta kategooriad		
		AM	A1	A kuni 25kw A2	A
1.	Sõidu alustamine tõusul	+	+	+	+
2.	Otse sõitmine sammukiirusel	+	+	+	+
3.	Pöörde sooritamine sammukiirusel	+	+	+	+
4.	Slaalomi sõitmine	+	+	+	+
5.	Kaheksa sõitmine	+	+	+	+
6.	Pidurdamine ja etteantud kohas peatamine	+	+	+	+
7.	Parkimiskohale sõitmine ja parkimiskohalt lahkumine	+	+	+	+
8.	Üle ristiviiva oleva takistuse sõitmine	+	+	+	+
9.	Sõitmine läbi kitsa värava	+	+	+	+
10.	Takistusest ümberpõikamine	+	+	+	+

1.4. Sõiduülesande harjutuste skeemid peavad vastama käesoleva lisa punktis 3 toodud nõuetele.

1.5. Vea ilmnmisel on lubatud sõiduharjutuse üks korduskatse. Korduskatse ebaõnnestumisel loetakse sõidueksam mittesooritatuks. Sõidueksam loetakse mittesooritatuks ka juhul, kui eksamineeritav oma ebapiisava ettevalmistuse tõttu ei oska või ei ole võimeline harjutust sooritama või viivitab põhjendamatult kaua harjutuse sooritamiselega.

1.6. Eksam loetakse mittesooritatuks, kui eksamineeritav tekitab harjutuse sooritamisel liiklusohhtliku olukorra, sõidab kujundit tähistavasse piirdesse, ohustab inimest või sõidukit või kukub.

2. Autojuhi sõidueksami esimese järgu ülesanded

2.1. Sõidueksami esimeses järgus peab eksamineeritav oskama väikesel kiirusel valitseda autot ja sooritada sõiduülesandes nõutud harjutused.

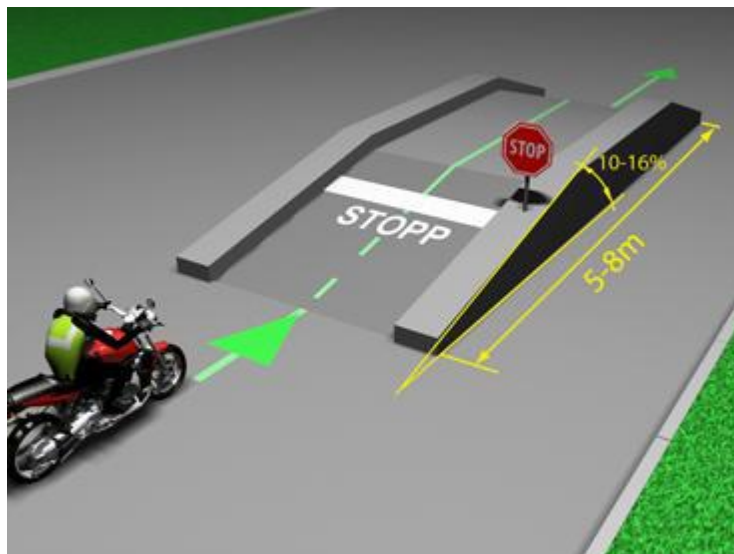
2.2. Sõidueksami ülesanne koosneb tabelis 2 toodud harjutustest. Harjutused valitakse käesolevas punktis toodud nõuete kohaselt.

3. Mopeedi- ja mootorrattajuhi sõidueksami esimese järgu harjutuste skeemid, selgitus ja hindamine

Esimese järgu harjutused sooritatakse püsi- ehk kõvakattega platsil. Kõik harjutused tuleb sooritada mopeedil või mootorrattal istudes.

3.1. Sõidu alustamine tõusul

Joonis 1

Kaldpinna võib asendada teelõiguga, mille tõus on samaväärne.

3.1.1. Harjutuse sisu

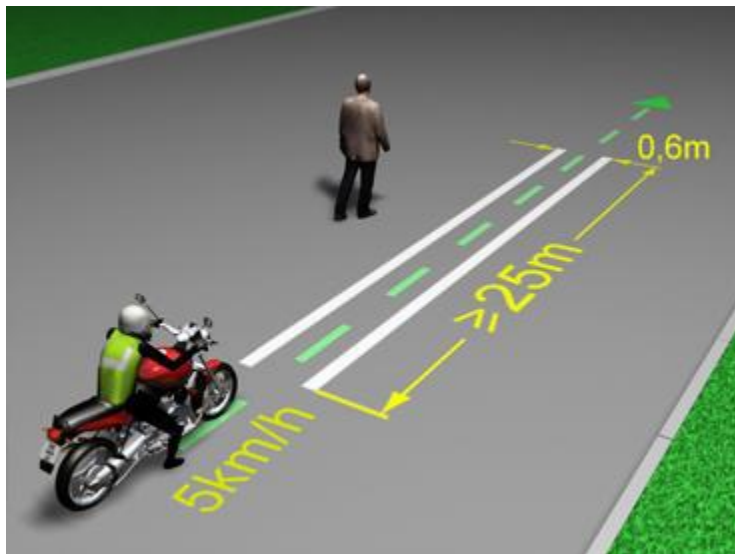
Sõidu alustamist tõusul tuleb alustada 1. käiguga, tõusul etteantud kohas. Mootorrattast või mopeedi võib harjutuse sooritamisel paigal hoida jalg- või käsipiduriga. Sõidu alustamisel ei tohi mootorrattast või mopeedist tõusul oluliselt (üle 30 cm) tagasi vajuda.

3.1.2. Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) oluline tagasiveeremine;
- 2) ebaõige käigu kasutamine sõidu alustamisel;
- 3) esiratta ülestõstmine;
- 4) jalad pole pärast sõidu stabiliseerumist nõuetekohaselt jalatugedele asetatud (ainult mootorratta puhul)

3.2. Otse sõitmine sammukiirusel

Joonis 2

3.2.1. Harjutuse sisu

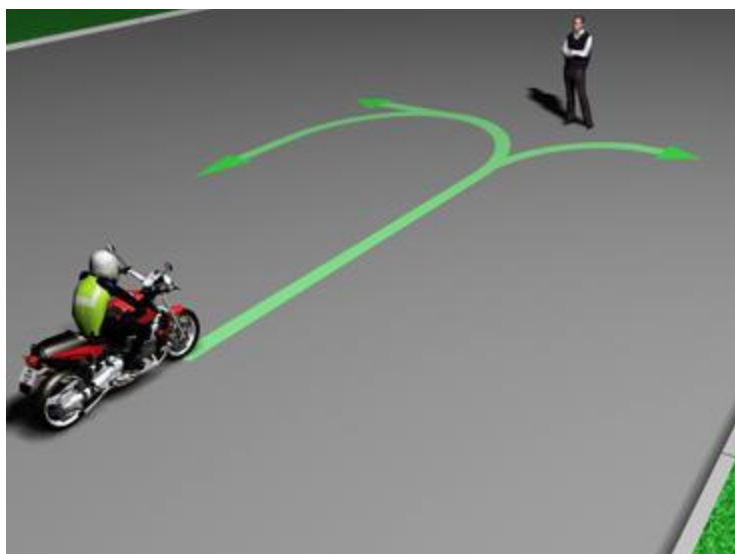
Sõita tuleb sammkiirusega (ca 5 km/h) vähemalt 25 meetrit. Sõidu ajal tuleb mopeedi või mootorrattajuhil tasakaalu säilitada ning mitte kalduda silmnähtavalt (üle 0,3m paremale või vasakule) kõrvale ette antud sõidusuunast.

3.2.2. Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) ebaõige käigu kasutamine sõidu alustamisel;
- 2) silmnähtav sammkiiruse ületamine;
- 3) silmnähtav kõrvelekaldumine otsesuunast paremale või vasakule (esimesel 5 meetril ei arvestata).
- 4) jala maha toetamine.

3.3. Pöörde sooritamine sammukiirusel

Joonis 3

3.3.1. Harjutuse sisu

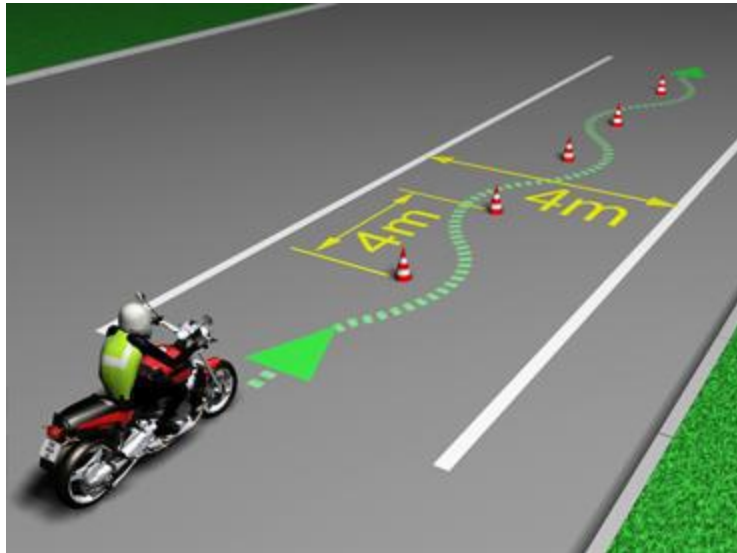
Sõita tuleb kiirusega ca 5–10 km/h ja tasakaalu hoides sooritada eksamineerija korraldusel kas vasakpöörde, parempöörde ja tagasipöörde.

3.3.2. Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) jala maha toetamine;
- 2) harjutuse sooritamiseks etteantud alast välja sõitmine;
- 3) vale käigu kasutamine.

3.4. Slaalomi sõitmine

Joonis 4

3.4.1. Harjutuse sisu

Läbida tuleb slaalomirada, hoides tasakaalu nii juhtimise kui ka mootorratta kallutamisega (vähemalt viis joonisel 5 toodud vahedega paigutatud koonust või piiret).

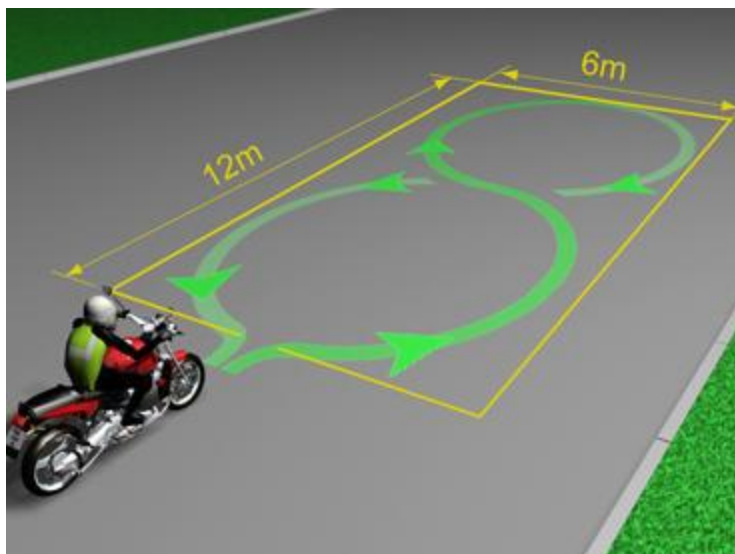
Mopeedijuhil tuleb läbida slaalomirada kiirusel ligikaudu 5-10 km/h.

3.4.2. Hindamisel arvestatavad vead:

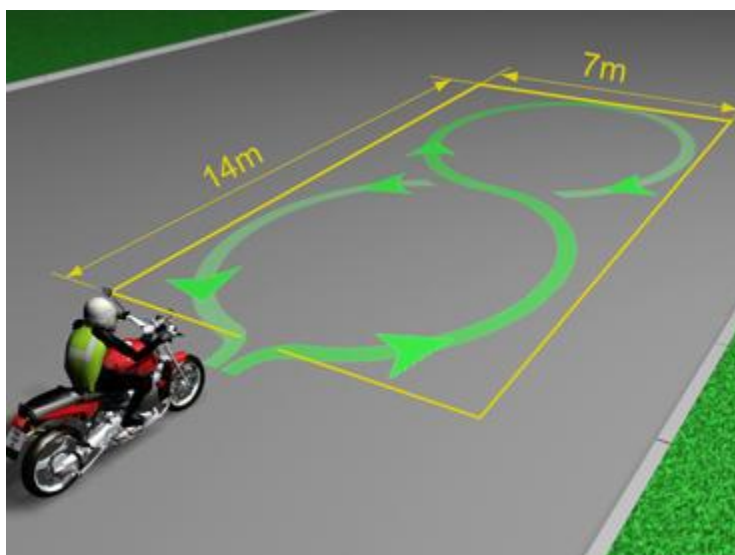
- 1) koonuse või piirde vahelejätmine;
- 2) jala maha toetamine;
- 3) raja piiridest väljasõitmine;
- 4) ebaõige käigu kasutamine.

3.5. Kaheksa sõitmine

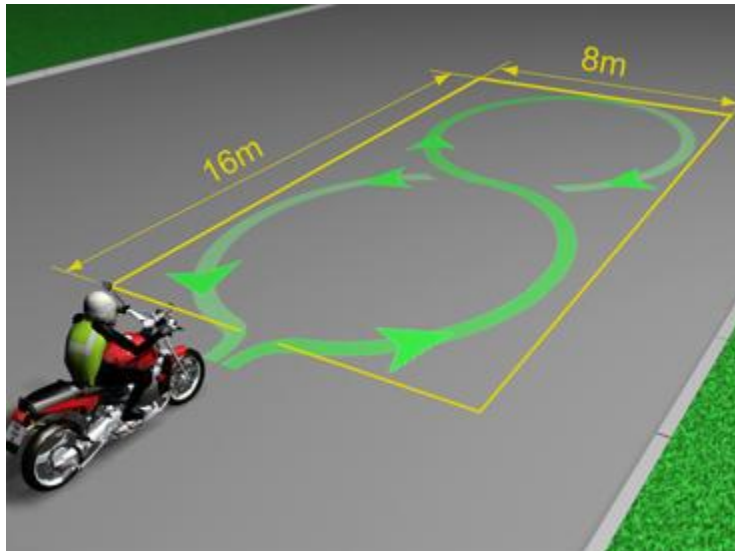
Joonis 5

A1, moped

A kuni 25 kW, A2

A

3.5.1. Harjutuse sisu

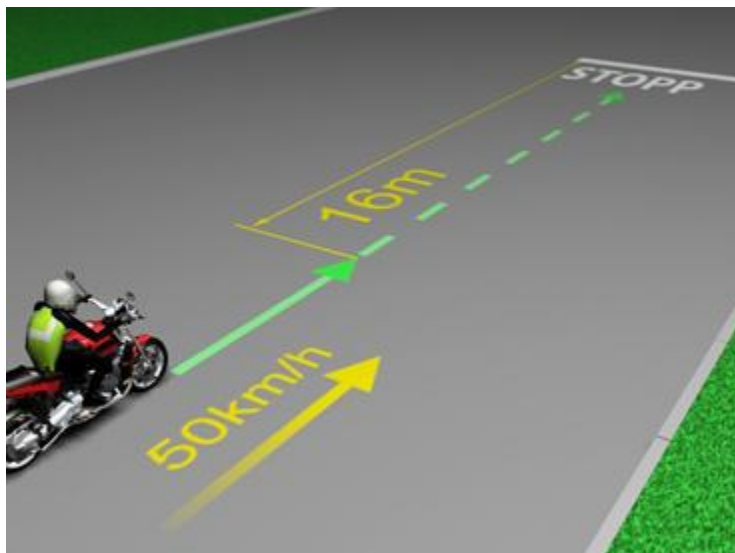
Sõita tuleb nii, et säiliks tasakaal. Harjutus tuleb läbida kaks korda.

3.5.2. Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) ettenähtud piiridest väljasõitmine;
- 2) jala maha toetamine;
- 3) ebaõige käigu kasutamine.

3.6. Pidurdamine ja etteantud kohas peatamine

Joonis 6

3.6.1. Harjutuse sisu

Kiirendada mootorrattast kiiruseni vähemalt 50 km/h ja kasutades esi- ja tagaratta pidurit peatada mootorrattas etteantud kohas sõidujoonest oluliselt kõrvale kaldumata.

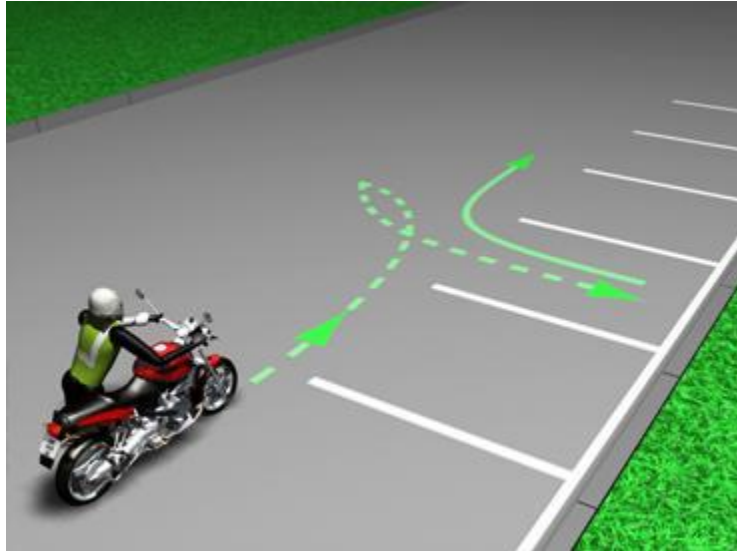
3.6.2. Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) mootorratta kiirus enne pidurdamise algust on ettenähtust tunduvalt väiksem;
- 2) märgatav kõrvalekaldumine sõidujoonest (üle 0,3 m paremale või vasakule);
- 3) mootorratta peatumine stoppjoone (stoppjoonemärgi) taga;

- 4) ainult ühe piduri kasutamine;
- 5) pidurdamise alustamine enne ettenähtud kohta.

3.7. Parkimiskohale sõitmine ja parkimiskohalt lahkumine

Joonis 7

3.7.1. Harjutuse sisu

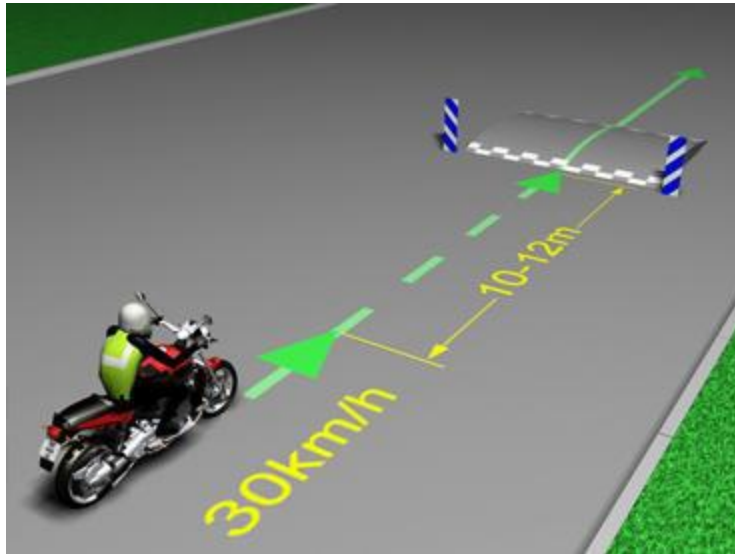
Harjutuse sooritamisel tuleb mootorrattast või mopeedi käekõrval lükates paigutada tagurdades parkimiskohale ja asetada tugihargile või külghargile. Seejärel sõiduk käivitada ja parkimiskohalt ära sõita.

3.7.2. Hindamisel arvestatavad vead

- 1) eksamineeritav ei ole suuteline mootorrattast või mopeedi käekõrval lükkama ja parkimiskohale manööverdama;
- 2) mootorratas või mopeede ei ole nõuetekohaselt parkimiskohale pargitud;
- 3) eksamineeritav ei ole suuteline mootorrattast või mopeedi tugihargile või külghargile asetama.

3.8. Üle risti oleva takistuse sõitmine

Joonis 8

3.8.1. Harjutuse sisu

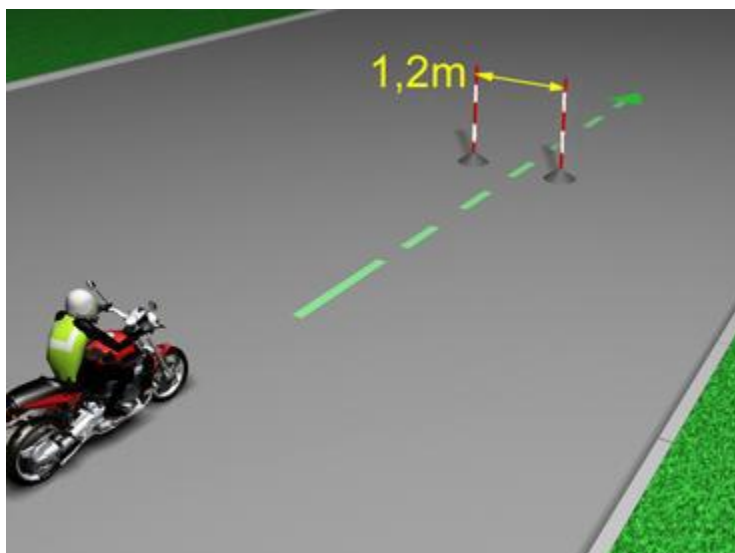
Harjutuse sooritamisel tuleb mootorratast kiirendada kiiruseni vähemalt 30 km/h (mopeedi kuni 20 km/h), enne takistust õigeaegselt pidurdada (pidurdamist alustatakse 10–12 m enne takistust) ja sõita üle takistuse.

3.8.2. Harjutuse sooritamisel arvestatavad vead:

- 1) ebaõige sõidukiirus;
- 2) jala maha toetamine;
- 3) takistuse ületamine diagonaalis.

3.9. Sõitmine läbi kitsa värava

Joonis 9

3.9.1. Harjutuse sisu

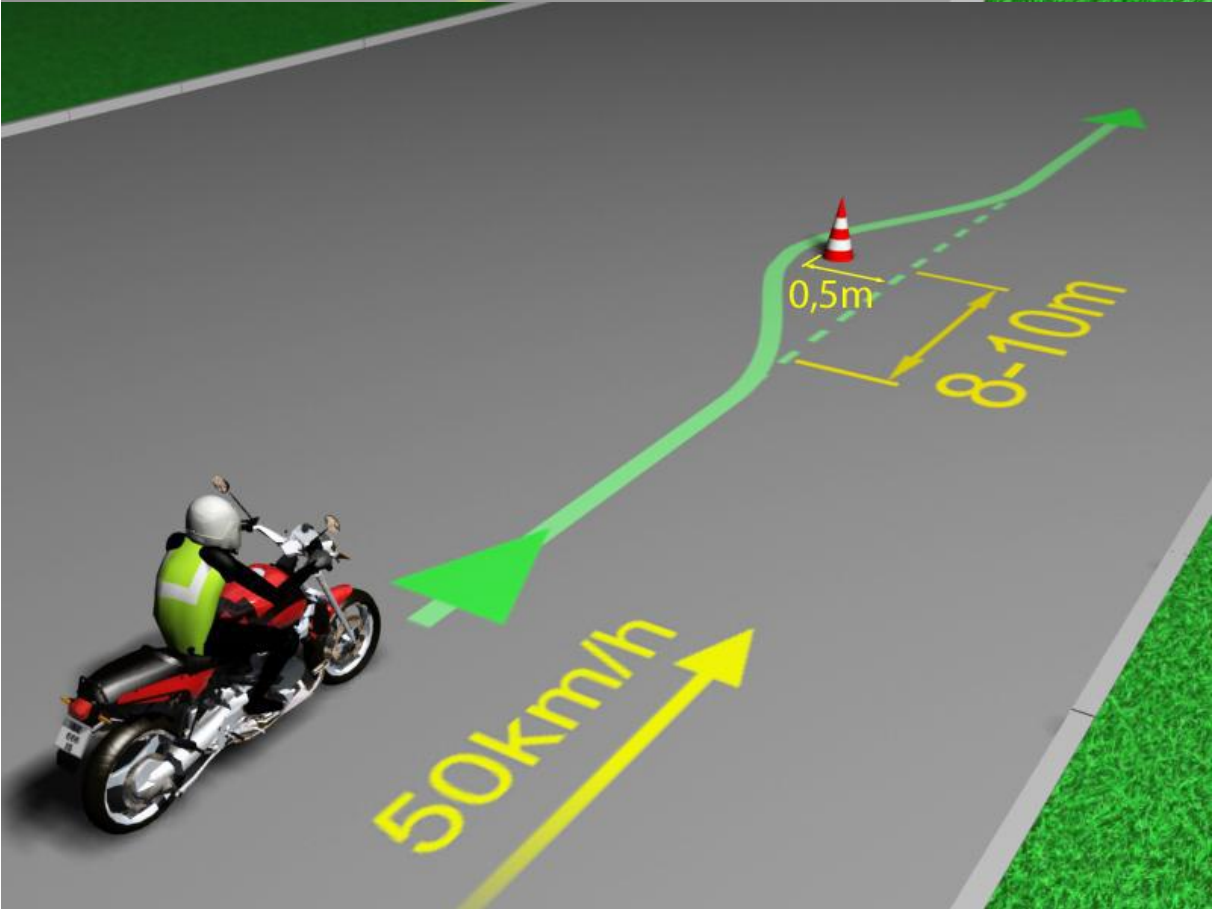
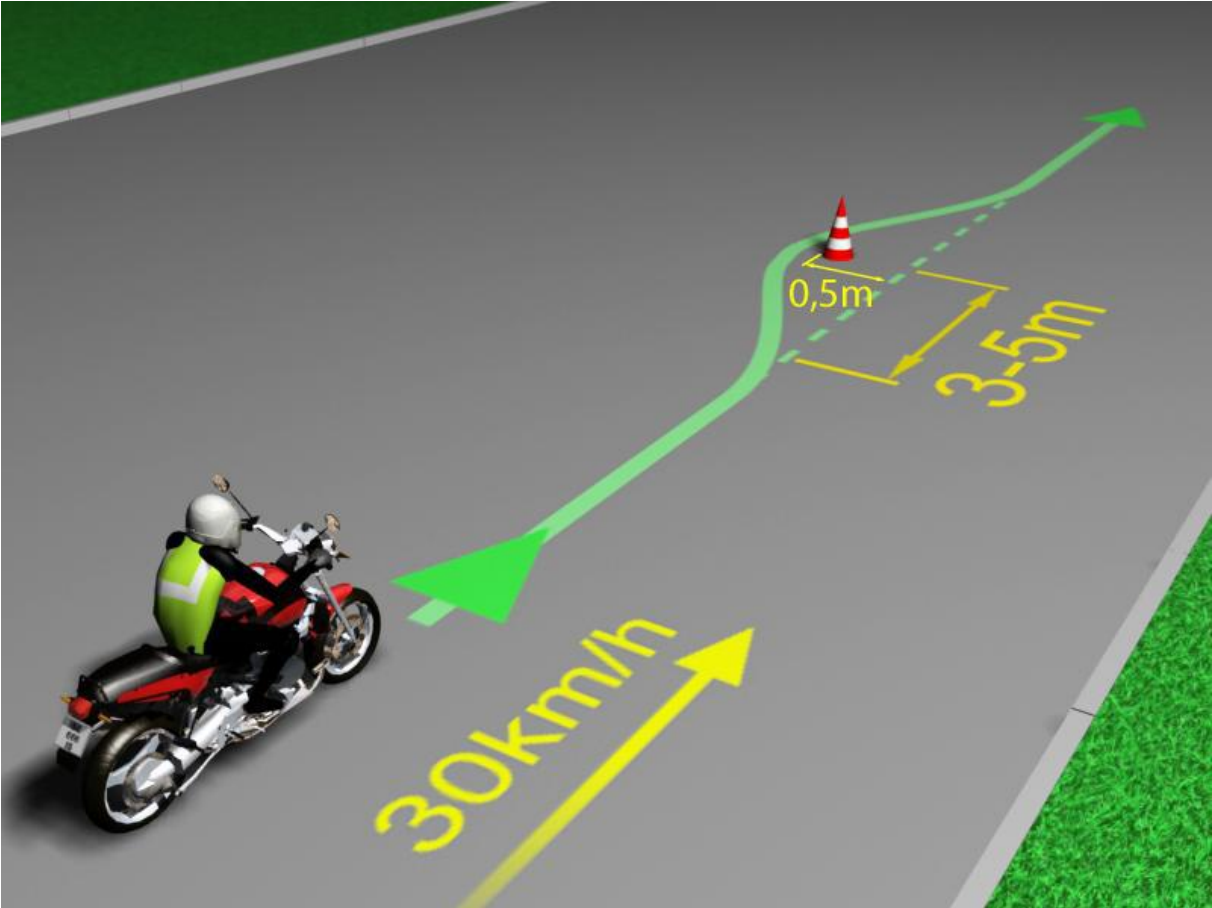
Harjutuse sooritamisel tuleb sõita läbi 1,2 m laiuse värava, säilitades mootorratta või mopeedi juhitavuse ja tasakaalu.

3.9.2. Harjutuse sooritamisel arvestatavad vead:

- 1) jala maha toetamine.

3.10. Takistusest ümberpõikamine

Joonis 10

3.10.1. Harjutuse sisu

Harjutuse sooritamiseks tuleb sooritada vähemalt kaks manöövrit. Esimene manööver sooritatakse teise või kolmanda käiguga kiirusel vähemalt 30 km/h ning 3–5 m enne takistust tuleb sellest ümber põigata ja pidurdamata taastada endine sõidujoon. Teine manööver takistusest ümberpõikel sooritatakse kiirusel vähemalt 50 km/h, kusjuures takistusest ümberpõige toimub 8–10 m enne takistust. Pärast ümberpõiget tuleb taastada endine sõidujoon. Takistusest võib ümber põigata eksamineerija valikul vasakult või paremalt. Manöövri sooritamise võimaldab hinnata eksamineeritava oskust takistusest ohutult ümber põigata (erineval kiirusel).

Mopeedijuhil tuleb sooritada ainult üks manööver kiirusel vähemalt 20 km/h ning 3-5 m enne takistust tuleb sellest ümber põigata. Pärast ümberpõiget tuleb taastada endine sõidujoon.

3.10.2. Harjutuse sooritamisel arvestatavad vead:

- 1) liiga väike kiirus ümberpõikel;
- 2) pidurdamine (aeglustamine) enne ümberpõiget;
- 3) pärast ümberpõiget ei pöörduta koheselt tagasi esialgsele sõidujoonele;
- 4) jala maha toetamine;
- 5) ümberpõike alustamine enne ettenähtud kohta.

3.11. Mopeedi pidurdamine ja etteantud kohas peatumine

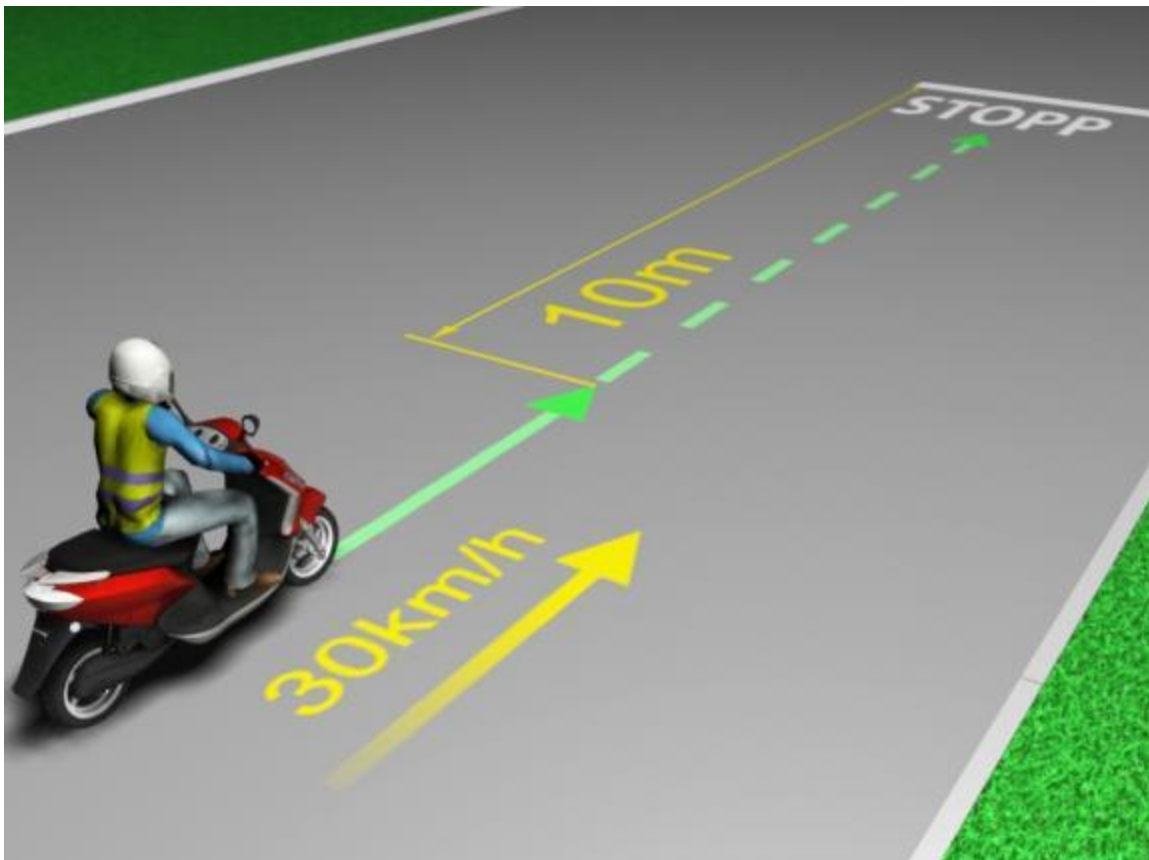
3.11.1 Harjutuse sisu

Kiirendada mopeedi kiiruseni vähemalt 30 km/h ja kasutades esi- ja tagaratta pidurit peatada mopeed stoppjoone ees sõidujoonest oluliselt (üle 0,3 m paremale või vasakule) kõrvale kaldumata. Pidurdamine algab etteantud kohast 10 m enne stoppjoont.

3.11.2. Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) mopeedi kiirus enne pidurdamise algust on ettenähtust tunduvalt väiksem;
- 2) märgatav kõrvalekaldumine sõidujoonest (üle 0,3 m paremale või vasakule);
- 3) mopeedi peatumine stoppjoone (stoppjoonemärgi) taga;
- 4) pidurdamise alustamine enne ettenähtud kohta.

Joonis 11

6. Auto, mootorratta ja mopeedi ohutuse kontroll

Sõidueksami sooritamise eelduseks on eksamineeritava oskus viia iseseisvalt läbi eksamisõiduki ohutuse kontroll liiklusohutuse printsiipidest lähtudes. Enne sõidueksami algust peab eksamineeritav näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks ning et ta oskab kontrollida ja hinnata sõiduki tulede, rataste ja nende rehvide, pidurite, turvavarustuse või turvaseadmete, tuuleklaasi ja selle puhastussüsteemide, auto kütte-ja ventilatsiooniseadmete, tahavaatepeeglite ning isteasendi vastavust nõuetele.